

CNV-reactie op Internetconsultatie Social Climate Fund

Introductie

CNV heeft zich eerder uitgesproken voor de implementatie van de Just Transition Directive (Rechtvaardige Transitie Richtlijn) en hierover een brief gestuurd aan de Minister van Klimaat en Groene Groei. Dit leidde tot een gesprek met het ministerie. De uitnodiging voor deze internetconsultatie biedt een goede gelegenheid om dat gesprek voort te zetten.

CNV-analyse van voorstellen

De internetconsultatie over de bestemming van het SCF presenteert acht voorstellen. De bijlage geeft een overzicht van deze voorstellen. Wij hebben ze geanalyseerd op hun relevantie en bereik voor kwetsbare huishoudens en kleine ondernemers. Op basis daarvan hebben we ze ingedeeld in drie categorieën: meest relevant, relevant en niet relevant voor SCF-financiering.

De meest relevante voorstellen:

1. Tijdelijke inkomenssteun in combinatie met financiële steun bij structurele verduurzamingsmaatregelen en ontzorging van (eigenaar-)bewoners met een laag (midden)inkomen in een woning van een (zeer) lage energetische kwaliteit
2. Het Warmtefonds
3. Fixteams voor Kwetsbare micro mkb'ers

Deze voorstellen helpen kwetsbare huishoudens en kleine ondernemers met verduurzaming en zorgen zo voor energiebesparing en een lagere energierekening voor hen op de korte tot middellange termijn.

De relevante voorstellen:

4. Deelauto en deelfiets
5. Inkomensgerichte bijdrage voor vervanging van oude, fossiele brandstofauto door een (tweedehands) elektrische auto
6. Fiets (versneld aanleg doorfietsroutes)
7. De Onderwegpas, een ov-reisproduct voor mensen met een smalle beurs

Deze voorstellen helpen kwetsbare huishoudens en kleine ondernemers om hun mobiliteitskosten te verlagen, maar zijn naar onze mening minder urgent en kunnen daardoor minder impact hebben dan de meest relevante voorstellen.

De niet relevante voorstellen:

8. Tariefkorting van 25% voor elektrische auto's in de motorrijtuigenbelasting (mrb) tussen 2026 en 2029.

In onze ogen ondersteunt dit voorstel vooral eigenaren van elektrische auto's, die meestal niet tot kwetsbare huishoudens en kleine ondernemers behoren.

CNV-aanbevelingen

CNV doet de volgende aanbevelingen voor de implementatie van het SCF:

1. Focus op een beperkt aantal effectieve voorstellen om versnippering van middelen te voorkomen en impact te maximaliseren. Voorbeelden van zulke voorstellen zijn de bovengenoemde meest relevante voorstellen.
2. Ontwikkel een integraal plan om kwetsbare huishoudens en kleine ondernemers te bereiken en ondersteunen, en integreer de geselecteerde SCF-voorstellen hierin.
3. Lanceer een gerichte campagne om deelname van kwetsbare huishoudens en kleine ondernemers te stimuleren en maak deze onderdeel van het integrale plan.
4. Zorg voor toegankelijke en eenvoudig uitvoerbare voorstellen zonder extra administratieve lasten voor kwetsbare huishoudens en kleine ondernemers.
5. Werk een fixteams-voorstel uit voor kwetsbare huishoudens, zoals het bestaande voorstel voor fixteams voor kwetsbare kleine ondernemers. CNV beschouwt beide als de meest relevante voorstellen.
6. Richt de voorstellen op de korte tot middellange termijn, zodat kwetsbare groepen snel kunnen profiteren van energiebesparende maatregelen en hun verduurzamings- en mobiliteitsproblemen vroegtijdig worden aangepakt.

Bijlage - Overzicht van de acht SCF-voorstellen

Maatregel	Beschrijving	Relevantie
Tariefkorting van 25% voor elektrische auto's in de motorrijtuigenbelasting (mrb) tussen 2026 en 2029	Op dit moment betalen bezitters van een emissievrij voertuig geen mrb en per 1 januari 2025 een kwarttarief. Vanaf 1 januari 2026 zou deze tariefkorting eindigen. Dan zou de mrb van een elektrische personenauto hoger dan de mrb van een vergelijkbare benzineauto worden. Dit komt doordat de grondslag van de mrb grotendeels is gebaseerd op het gewicht van het voertuig. Elektrische personenauto's zijn door het gewicht van de accu zwaarder dan vergelijkbare benzineauto's. Dit leidt naar verwachting tot een stagnatie van groei van emissievrije personenauto's in het wagenpark.	Nee De nieuwe tariefkorting leidt tot een derving in het rijksdeel van de mrb en tot een derving in de provinciale opcenten. De tariefkorting werkt 1 op 1 door in de provinciale opcenten, waardoor provincies hun inkomsten zien afnemen. De provincies worden hiervoor gecompenseerd via het provinciefonds. Het voorstel is om ook de compensatie voor de provincies te financieren via het SCF.

Maatregel	Beschrijving	Relevantie
<p>Het Warmtefonds verstrekt leningen aan woningeigenaren en VvE's om substantiële energiebesparende maatregelen te laten uitvoeren (zoals zonnepanelen, warmtepomp, HR-glas en het isoleren van muren, vloer en dak). Het is een stichting met marktgeld (80%) en subsidie van de rijksoverheid.</p>	<p>Voor woningeigenaren met een inkomen tot 60.000 euro is momenteel een renteloze lening beschikbaar, die stopt eind 2025.</p> <p>Het voorstel is om SCF-middelen te gebruiken om leningen te kunnen verstrekken aan woningeigenaren en VvE's. Het gaat om bestaande maatregelen en niet om additionele maatregelen.</p>	<p>Ja</p> <p>Isolatie van woningen en efficiënter energieverbruik maken een groot en structureel verschil voor de energierekening van huishoudens, met name bij huishoudens met lage inkomens in de slecht geïsoleerde woningen. Dit vermindert het risico op forse koopkrachtdaling bij lage inkomens via de energierekening.</p>
<p>Inkomensgerichte bijdrage voor vervanging van oude, fossiele brandstofauto door een (tweedehands) elektrische auto</p> <p>In totaal kunnen 112.000 huishoudens uit de doelgroep gebruik maken van de inruilregeling, als hiervoor 480 miljoen euro beschikbaar is. Van dit bedrag komt 75% vanuit de EU.</p>	<p>Als je een elektrische auto hebt, dan ben je over het algemeen per maand minder geld kwijt dan als je een benzine- of dieselauto hebt. Maar het kost wel meer geld om een elektrische auto te kopen. Daarom is het voor mensen met een laag inkomen of middeninkomen moeilijk om een elektrische auto te kopen. Met deze maatregel kunnen huishoudens met lagere- en lage middeninkomens hun oudere, fossiele auto (emissieklasse 1 t/m 4, bouwjaar t/m 2009) laten slopen. Hiervoor krijgen zij een substantiële vervangingspremie waarmee een volledig elektrische (tweedehands) auto (EV) kan worden aangeschaft.</p>	<p>Ja</p> <p>Ook mensen met lagere- en lage middeninkomens kunnen de voordelen van elektrisch rijden ervaren. Per maand zullen zij minder geld kwijt zijn aan de kosten voor een elektrische auto, dan bij een brandstofauto het geval was.</p> <p>Minder energieverbruik voor autokilometers nodig en CO₂-reductie.</p>
<p>Deelauto en deelfiets voor mensen met een laag inkomen</p> <p>Dit kost de overheid 20 miljoen euro.</p>	<p>De maatregel zorgt: (a) Dat de mogelijkheden om met bekenden auto's te delen toenemen en de voorwaarden daarvoor verbeteren, bijvoorbeeld door de autoverzekering beter te regelen; (b) Dat er kortingen of gratis aanbod komt voor mensen met een laag inkomen voor gebruik van de deelauto en de deelfiets die nu al op straat staan, bijvoorbeeld van Greenwheels of de OV-fiets.</p>	<p>Ja</p> <p>Af en toe gebruiken van een deelauto of deelfiets wordt bereikbaarder voor mensen met een laag inkomen.</p>

Maatregel	Beschrijving	Relevantie
<p>Fiets (versneld aanleg doorfietsroutes)</p> <p>Dit kost de overheid 96 miljoen euro. Van dit bedrag komt 75% vanuit de EU.</p>	<p>Nederlandse overheden zullen sneller zo'n 20 doorfietsroutes aanleggen, zodat meer mensen de fiets als alternatief kunnen gebruiken om te reizen. Met een versnelde aanleg van doorfietsroutes wordt een goedkoop, toegankelijk, schoon en gezond vervoersalternatief geboden voor mensen met vervoersarmoede als gevolg van ETS2.</p>	<p>Ja</p> <p>Mensen die op korte afstand wonen van hun werk of andere voorzieningen profiteren hier het meest van deze maatregel.</p>
<p>Fixteams voor kwetsbare micro mkb'ers</p> <p>Met deze maatregel kunnen tussen 2026-2032 circa 30.000 kwetsbare micro-ondernemers ondersteund worden.</p>	<p>Door deze maatregel worden door de gemeenten fixteams ingezet om kwetsbare micro-ondernemers direct op locatie te helpen met het besparen van energie. Een fixteam is een groep experts die eenvoudige energiebesparende maatregelen uitvoert, zoals het aanbrengen van isolatie, het vervangen van lampen door ledverlichting of het beter afstellen van installaties.</p>	<p>Ja</p> <p>Kwetsbare micro-ondernemingen hebben vaak een centrale rol in hun sociale netwerk.</p>
<p>Tijdelijke inkomenssteun in combinatie met financiële steun bij structurele verduurzamings maatregelen en ontzorging van (eigenaar-)bewoners met een laag (midden)inkom en in een woning van een (zeer) lage energetische kwaliteit</p>	<p>Het stimuleren van verduurzamingsmaatregelen bij eigenaar-bewoners met een laag (midden)inkomen in een (zeer) slecht geïsoleerde woning via het Nationaal Warmtefonds of de lokale aanpak van het Nationaal Isolatieprogramma. D.m.v. één (virtueel) loket, gericht op eigenaar bewoners met (risico op) energiearmoede kwetsbare huishoudens ontzorgen. Vanuit één loket kan een integraal verduurzamingspakket (incl. laagdrempelige financiering en subsidie) aangeboden worden waarmee de woning toekomstbestendig (=aardgasvrij-ready) geïsoleerd wordt en van het aardgas af kan met een warmtepomp of warmtenet.</p>	<p>Ja</p> <p>Door tijdelijke inkomenssteun komen minder huishoudens in de problemen. De inkomenssteun waarborgt dat de middelen terecht komen bij de juiste doelgroep. Huishoudens worden actief geholpen bij het verduurzamen van hun Woning. Daarmee krijgen ze zelf ook meer grip op het betalen van de energierekening en is tijdelijke inkomenssteun niet meer nodig.</p>
<p>De Onderwegpas een ov-reisproduct voor mensen met een smalle beurs</p>	<p>De houder van de Onderwegpas kan in de daluren tot een bepaalde grens (regionaal of financieel) reizen. Buiten deze grenzen geldt een korting. De Onderwegpas is een landelijk ov-reisproduct en wordt gezamenlijk ontwikkeld door (decentrale) overheden en overvoerders.</p>	<p>Ja</p> <p>De Onderwegpas stimuleert mensen met een smalle beurs om gebruik te maken van het openbaar vervoer en stelt hen in staat om deel te nemen aan de maatschappij, vrienden en familie te bezoeken en noodzakelijke voorzieningen zoals het ziekenhuis te bereiken.</p>